

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правові засади роботи фахівця з медіакомунікацій

Другий (магістерський) рівень

Освітня програма 06 Журналістика та медіакомунікація

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Правові засади роботи фахівця з медіакомунікацій
Викладач (і)	Бойчук Ігор Васильович, кандидат політичних наук, доцент кафедри журналістики
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	igor.boychuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/48d533146327dac7c51e
Консультації	Пн. 13.30-15.00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є правові аспекти медіа та комунікативні технології, вплив на який спричиняє поширення і активне їх використання. Завдяки курсу магістранти отримують розуміння правових тенденцій розвитку журналістики та їх місця у суспільстві, а також знання про особливості поширення інформації в медіа загалом. Також охоплюється аналіз судової практики, порівняння законодавства України та зарубіжних країн. Для засвоєння необхідні ґрунтовні знання у сфері інформаційного права.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс має міждисциплінарний характер і тісно пов'язаний з іншими дисциплінами магістерської програми з журналістики та медіакомунікацій, зокрема «Актуальні проблеми журналістики та медіакомунікацій», «Журналістика та соціальні комунікації: науковий, теоретичний та прикладний аспекти», «Сучасні аудіовізуальні медіа», «Управління проєктами в гіперлокальних медіа» тощо.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета. Сформувати комплекс теоретичних знань у сфері інформаційного законодавства та практичних професійних навичок, необхідних для репортерської та редакторської роботи в редакціях телебачення, радіо, газет і журналів; окреслити межі свободи вираження поглядів з правової точки зору; допомогти орієнтуватися в особливостях законності дій влади в Україні щодо медіа з метою протидії спробам і намірам утискати їх права.

Цілі. Аналіз чинного законодавства в інформаційній сфері з метою вироблення навичок практичного застосування норм і положень законів у колективній редакційній та персональній журналістській діяльності; ознайомлення з найбільш типовими випадками і складнощами, з якими професійні журналісти стикаються у процесі роботи; знання основних інформаційних правочинів з метою визначення і обстоювання на практиці своїх прав і обов'язків; навчання елементарним навичкам обстоювати свої професійні права під час збирання та обробки журналістської інформації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні та фахові компетентності, якими повинен оволодіти чи які може удосконалити студент у результаті вивчення дисципліни:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних 8 контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен :

РН01. Приймати ефективні рішення з проблем журналістики, у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.

РН09. Проводити порівняльний аналіз законодавчої бази та діяльності окремих медіаінституцій України та країн Європейського Союзу.

РН11. Брати продуктивну участь у розробленні проєктів документів, що регламентують діяльність в усіх сферах журналістики, обґрунтовувати суспільну потребу в їх прийнятті, прогнозувати результати їх впливу на суспільство.

РН12. Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проєкти у сфері журналістики з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни - 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	061 Журналістика медіакомунікація	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
<p>Тема 1. Міжнародно-правові норми журналістської діяльності. Аналіз основних міжнародних документів, що регулюють діяльність медіа в Україні: Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Європейська Конвенція з прав людини, Про свободу вираження поглядів та інформації, Європейська конвенція про транскордонне телебачення, Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних, Декларація про свободу комунікацій в Інтернеті, Директива «Телебачення без кордонів». Свобода вираження поглядів у практиці Європейського суду з прав людини. Конституційно-правові засади журналістської діяльності в Україні.</p>	2	2	10
<p>Тема 2. Доступ до публічної інформації: інформаційні запити, їх подання та відповідальність. Публічна інформація: міжнародні стандарти та український досвід. Забезпечення доступу до інформації. Запит на інформацію. Режими доступу до інформації. Відповідальність за порушення права на інформацію.</p>	2	4	10
<p>Тема 3. Захист журналістських джерел. Міжнародно-правовий захист журналістських джерел інформації. Гарантії захисту журналістських джерел в українському законодавстві.</p>	2	2	10
<p>Тема 4. Особливості правового регулювання друкованих медіа. Поняття та правові основи діяльності друкованих медіа. Умови та порядок державної реєстрації друкованих медіа. Правовий захист журналістів.</p>	2	2	10
<p>Тема 5. Особливості правового регулювання аудіовізуального медіа в Україні. Правові засади функціонування аудіовізуального медіа в Україні. Початок та припинення мовлення. Вимоги до змісту програм. Ліцензування аудіовізуального медіа. Захист суспільної моралі: система класифікації фільмів та візуальні позначки на телебаченні. Суспільне мовлення. Історія започаткування і розвитку суспільного мовлення. Забезпечення незалежності суспільного мовлення. Проблема фінансування суспільного мовлення. Становлення суспільного мовлення в Україні.</p>	2	4	10

<p>Тема 6. Правовий статус медіа в інтернет-середовищі. Мережа інтернет як домінуюча сфера сучасної інформаційної діяльності. Правове регулювання онлайн-медіа в Україні. Відповідальність за поширення інформації в Інтернеті.</p> <p>Поняття реклами та її різновиди. Загальні вимоги до реклами. Особливості розміщення реклами медіа. Обмеження щодо окремих видів товарів та послуг. Реклама і діти. Контроль і відповідальність за порушення.</p>	2	4	10
Загальна	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Поточне опитування, тестування та самостійна робота - 55 балів. Контрольна робота – 15 балів. Підсумкова письмова робота (екзамен) – 30 балів. Загальна кількість – 100 балів.</p>			
	Оцінка в балах	Оцінка національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	A	зараховано
	80-89		B	
	70-79		C	
	60-69	задовільно	D	
	50-59		E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	незараховано
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F		
Вимоги до письмових робіт	<p>Письмовий контроль у вигляді модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань, реферату, тестування. Виконання письмової роботи передбачає:</p>			

	<p>1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль;</p> <p>2) написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни.</p>
Практичні заняття	<p>Відвідування та активна участь студентів у роботі практичних занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. На практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо.</p> <p>Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки.</p> <p>Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 15-20 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі: візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності.</p> <p>Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни. Належне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) змісту питань планів практичних занять. Для цього необхідно готувати конспекти практичних занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей; 2) індивідуальної роботи; 3) підсумкової контрольної роботи.
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю (іспит).</p> <p>Форма здачі (комбінована).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності регулюється Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (http://surl.li/dhrfg) та Кодексом честі університету (http://surl.li/emmg1).</p> <p>Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями. Спілкування з викладачами здійснюється під час консультаційних годин (або за попереднім погодженням із викладачем). Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).</p> <p>Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями.</p>
Відвідування занять	<p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Відвідування лекцій та практичних занять для студентів є обов'язковим. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.</p> <p>Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливе зарахування результатів неформальної освіти у відповідності з Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти: Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)</p> <p>Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни.</p>

8. Рекомендована література

Основна

1. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#top>

2. Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій / за ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018. 260 с.
3. Права людини та мас-медіа в Україні: Частина 2: Збірник конспектів лекцій / за ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2020. 260 с.
4. Права людини та масмедіа в Україні. Частина 3: Збірник конспектів лекцій / за ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ : Інститут журналістики, 2021. 354 с.
5. Бондаренко І. С. Правові основи масової комунікації : навчально-методичний посібник для студентів факультету журналістики. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 70 с.
6. Грищенко І. Інститути дифамації та оціночних суджень і українське законодавство щодо захисту честі, гідності та ділової репутації фізичної особи. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. 2015. №1 (6). С. 8-13.
7. Кузнецова О.Д. Правові норми журналістики України: Посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2006. 352 с.
8. Основи інформаційного права України: навч. посіб./ В.С. Цимбалюк, В.Д.Гавловський, В.М. Брижко; за ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. 2-ге вид., переробл. і допов. К.: Знання, 2009. 414 с.
9. Павликівський В. І. Кримінально-правове забезпечення свободи слова та професійної діяльності журналістів в Україні : монографія. Х. : Панов, 2016. 488 с.
10. Поклонська О. І. Права та обов'язки журналіста як основа ефективного функціонування засобів масової інформації. *Форум права*. 2017. № 3. С. 166–171.
11. Харенко О. В. Правове регулювання відмови у державній реєстрації друкованого засобу масової інформації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2015. Вип. 35(1.3). С. 41-46.
12. Цимбалюк В.С. Інформаційне право (основи теорії і практики). К.: «Освіта України», 2010. 388 с.

Додаткова

13. The Tallinn Guidelines on National Minorities and the Media in the Digital Age & Explanatory Note (2019, February). URL: <https://www.osce.org/hcnm/tallinnguidelines?download=true>.
14. Багмет М. Порівняльний аналіз здійснення медіа-реформ у Західній Європі та Україні . Сучасна українська політика: політики і політологи про неї. К., 2008. Вип. 12. С. 233–242.
15. Бурило Ю. Про правовий режим веб-сайту як засобу масової інформації в Україні. *Юридична Україна*. 2011. № 12. С. 26–30.
16. Вербицький П. С. Нормативно-правове забезпечення взаємодії журналістів із представниками влади в Україні. *Держава та регіони*. Серія : Соціальні комунікації. 2016.
17. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с. URL : <https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf>
18. Грищенко І. Інститути дифамації та оціночних суджень і українське законодавство щодо захисту честі, гідності та ділової репутації фізичної особи. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. 2015. №1 (6). С. 8-13.
19. Гуз А. М. Історія захисту інформації в Україні та провідних країнах світу: навч. посібн. К. : КНТ, 2007. 260 с.
20. Досвід функціонування механізму державного замовлення у сфері телерадіомовлення в контексті розбудови Суспільного телерадіомовлення в Україні.

- Аналітична доповідь / Громадська організація «Лабораторія законодавчих ініціатив». К., 2008.
21. Другий проміжний звіт за результатами незалежного моніторингу висвітлення в онлайн-медіа та соціальній мережі Facebook місцевої виборчої кампанії в Україні / О. Бурмагін, Д. Дуцик, Є. Кузьменко, О. Юркова. К., 2020. 203 с.
  22. Європейський суд з прав людини. URL : <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>
  23. Європейські стандарти в галузі свободи слова. К. : Ін Юре, 2002. 232 с.
  24. Збірник висновків та рекомендацій Незалежної медійної ради . К., 2018. 140 с. URL: https://cedem.org.ua/wpcontent/uploads/2018/06/NMR_Zbirnyk.pdf
  25. Збірник висновків та рекомендацій Незалежної медійної ради. Частина 2 .К., 2020. 240 с. URL: https://cedem.org.ua/wpcontent/uploads/2020/09/NMR_2020_WEB-compress_2.pdf
  26. Зідорук С.І., Гнатюк С.Л. Суспільне мовлення: український варіант. Стратегічні пріоритети. 2008. № 4 (9). С. 77-84.
  27. Інформаційний простір України: Словник-довідник законодавчих термінів: довідково-навчальне видання / Автор-укладач Я.О.Чепуренко. К.: «Освіта України», 2008. 544 с.
  28. Кобзар Ю.М. Сучасні механізми державного регулювання телерадіомовлення: міжнародні стандарти і досвід європейських країн. URL: http://www.nbu.gov.ua/ejournals/tppd/2008-3/R_2/08kymdek.pdf.
  29. Куляс І., Головенко Р., Земляна І. ЗМІ та вибори Саморегуляція, безпека, закони / за заг. ред. Н.Лигачової-Чернолуцької, О. Романюк. К., 2018. 100 с. URL : ://imi.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/posibnyk_WEB_2.pdf
  30. Макеєва О.М. Правова культура працівників мас-медіа. *Держава і право*. 2012. Вип. 57. С. 70-75.
  31. МЕДІА ТА ВИБОРИ. Збірник документів Ради Європи. Рада Європи, липень 2019 р. Електронний доступ : <https://rm.coe.int/fm-media-elections-2019-web/168096fa4f>
  32. Незалежна медійна рада. URL : <https://mediarada.org.ua/>
  33. Опришко Л., Панкратова Л. Основи судової журналістики. Посібн. К., 2016. 152 с. URL: https://imi.org.ua/wpcontent/uploads/2017/06/Courts_and_media_journalists_manual_2016_Ukr1.pdf.pdf
  34. Остапчук М. Я. Особливості авторсько-правової охорони складових елементів аудіовізуального твору. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 3. С. 283–288.
  35. Положення про акредитацію журналістів і технічних працівників засобів масової інформації при Верховній Раді України: затверджено постановою Верховної Ради України від 01.07.2014. Відомості Верховної Ради України. 2014. №32. С. 11-56.
  36. Положення про Державний реєстр друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності: затверджено наказом Міністерства юстиції України від 21.06.2007. Офіційний вісник України. 2007. №46. С. 19-21.
  37. Положення про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації: затверджено наказом Міністерства юстиції України від 21.02.2006. Офіційний вісник України. 2000. №6. С. 19.
  38. Порядок користування документами Національного архівного фонду України, що належать державі, територіальним громадам: затверджено наказом Міністерства юстиції України від 19.11.2013. Офіційний вісник України. 2013. №92. С. 34-35.

39. Посібник для Журналістів та журналісток Національні меншини України і медіа: до порозуміння через толерантність. Рада Європи, грудень 2019 р. URL : <https://rm.coe.int/national-minorities-of-ukraine-and-mediaa5/16809c8a86>
40. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні»: схвалено Постановою Верховної Ради України від 03.07.2014. Відомості Верховної Ради України. 2014. №33. С. 11-63.
41. Середюк-Буз В. В. Американська парадигма обмеження свободи масової інформації. Форум права. 2011. № 3. С. 717–721. URL : <http://archive.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2011-3/11cgvvemi.pdf>
42. Серьогін В. О. Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці. Х. : ФІНИ, 2010. 608 с.
43. Харківська правозахисна група. URL : <http://khpg.org/>
44. Центр демократії та верховенства права. URL : <https://cedem.org.ua/>
45. Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики) : Монографія. К.: Освіта України, 2010. 388 с.
46. Шаркань В. В. Медіаправо (у т. ч. авторське право): навчально-методичний посібник для студентів-журналістів. Ужгород, 2021. 64 с.
47. Цісак В. Порівняльні аспекти медіазаконодавства в Республіці Польща і в Україні. Український інформаційний простір: науковий журнал. Київ, 2014. Число 3. С. 208-212.
48. Шотурма Н. В. Доступ до публічної інформації в місцевих органах влади . *Гілея*. 2015. Вип. 94 (№ 3). С. 418–422.
49. Шотурма Н. В. Забезпечення доступу до публічної інформації в контексті впровадження європейських стандартів відкритості та прозорості . Національна консолідація та європейська інтеграція України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 31 жовтня – 1 листопада 2013 р.). Івано-Франківськ, 2013. С. 156–159.
50. Шотурма Н. В. Запит на публічну інформацію як елемент комунікації громадян з органами місцевого самоврядування . Європейська інтеграція: механізми асоціації України : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 26–27 травня 2016 р.). Івано-Франківськ, 2016. С. 174–177.
51. Шотурма Н. В. Інформаційна відкритість та доступ до публічної інформації в Республіці Польща . Професійна освіта управлінських кадрів: проблеми, дослідження, досвід: зб. наук. статей / [відп. ред. Л. В. Бойчук]. Івано-Франківськ: ФІОЦППК, 2017. С. 28-32 .
52. Шотурма Н. В. Міжнародні стандарти формування законодавства про доступ до публічної інформації . Молодь в євроінтеграційних прагненнях України : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 20 лютого 2014 р.). Івано-Франківськ, 2014. С. 218–225.
53. Шотурма Н. В. Особливості виконання норм Закону України «Про доступ до публічної інформації» . Модернізація політичної системи сучасної України: стан та перспективи розвитку : збір. матер. (м. Луганськ, 23 жовтня 2013 р.). Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. С. 219–222.
54. Шотурма Н.В. Доступ до публічної інформації як засіб громадського контролю органів місцевого самоврядування . *Вісник Прикарпатського університету*. Сер. : Політологія. Івано-Франківськ : ЛІК, 2015. Вип. 9. С. 38–44.
55. The Tallinn Guidelines on National Minorities and the Media in the Digital Age & Explanatory Note (2019, February). URL: <https://www.osce.org/hcnm/tallinn-guidelines?download=true>
56. Tuneva M. (2011). Diversity Reporting Handbook. URL: http://www.cestim.it/argomenti/08media/2011-DiversityReporting-Handbook_EN.pdf

57. David Tuller. (2002). Reporting Diversity Manual. URL: <http://www.media-diversity.org/en/additional-files/documents>
58. Elliot G. Reporting Diversity: how journalists can contribute to community cohesion. URL: <http://www.media-diversity.org>

Ігор Бойчук,
доцент кафедри журналістики